

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 2. In quo consistat libertas actus primi. Et quid sit liberum
arbitrium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

radicalem indifferentiam, dominatiuam, seu electiuam suorum actuum habet, vt, adiunctis alijs, libera proximè, & formaliter respectu eorum, possit euadere. Cuiusmodi est nuda entitas nostra voluntatis. Illa verò dumtaxat vocari consuevit potentia necessaria remota, quæ per nulla sibi adiuncta potest reddi proximè libera, qualis est substantia ignis, aut arboris. Tamen potentia remotè libera remotè necessaria possit itidem esse; vt est voluntas nostra: quæ quidem potest coniungi cum requisitis ad operandum, & de facto operari non liberè, sed necessariò; eoque iure entitas eius nudè sumpta potentia remotissima necessaria vocari potest, non minus, quam potentia remotissima libera. Ex quo fit, aliam esse potentiam remotissimam purè necessariam, quæ ad potentiam proximam liberam nequit accedere, vt substantia ignis. Aliam esse potentiam remotissimam & liberam, & necessariam; quæ ad vtramque potentiam proximam deuenire potest; vt voluntas nostra. Vtrum verò sit possibilis tertia potentia remotissima purè libera, quæ ad solam potentiam proximam liberam reduci possit, neque vllà ratione possit necessariò operari, suam questionem habet infra tractandam. Et hæc de causâ liberâ, & necessariâ in vniuersum. Venio ad causarum operationes.

8 *Operatio libera est, quæ provenit à causâ liberâ vt liberâ. Id est, à causâ ita operante, & consequenter, ita potente proximè operari, vt etiam sit potens proximè non operari. Operatio autem necessaria est, quæ provenit à causâ necessariâ vt necessariâ. Id est, à causâ ita operante, & consequenter ita potente proximè operari, vt non sit potens proximè non operari. In his definitionibus conueniunt omnes. Quippe ea operatio dicitur libera secundum omnes, quæ provenit à causâ operante liberè, hoc est iuxta iam dicta, cum du, licet potentia proxima, alterâ ad operationem ipsam, alterâ ad eiusdem carentiam, siue omissionem. Et ea operatio dicitur necessaria etiam secundum omnes, quæ provenit à causâ operante necessariò, hoc est iuxta iam dicta, cum sola potentia proxima ad ipsam operationem, & sine potentia ad omissionem, seu carentiam eiusdem. Porro, quemadmodum operatio causæ potentis simul tum operari, tum non operari libera est; & operatio causæ potentis tantum operari absque potentia non operandi est necessaria modo dicto. Ita pariter ommissio, siue carentia operationis causæ potentis simul tum ommittere, tum non ommittere operationem, seu (quod est idem) tum non operari, tum operari libera est; & ommissio, siue carentia operationis causæ potentis tantum non operari, seu operatione carere absque potentia non carenti illa, seu operandi necessaria est. Exemplum operationis liberæ sit consensus elicitus à voluntate potente ipsum non elicere. Operationis autem necessariæ calefactio elicitâ ab igne impotente ad illam non eliciendam. Exemplum carentiæ liberæ operationis sit carentia consensus in voluntate potente consentire. Carentiæ autem necessariæ carentia calefactionis in aquâ non potente calefacere. Quæ omnia apud omnes tum notissima, tum inconfessò sunt.*

9 Et quoniam omnis operatio, & omnis carentia operationis actus secundus iure appellatur, operatio quidem positivus, carentia autem negatiuus; & omnis potentia tum ad operandum, tum ad carentiam operatione iure itidem vocatur

tur actus primus iuxta doctrinam vniuersalem de potentia, & actu à nobis suppositam supra disput. 23. quæst. 2. num. 25. & latius expositam in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 4. & totâ quæst. 8. idcirco libertas causâ libertas actus primi venit dicenda, sicque communiter nuncupatur, vt potest, consistens in duplici potentia proxima causa, alterâ ad operandum, & alterâ ad non operandum, siue (quod idem est) alterâ ad non carentium, & alterâ ad carentium operationem, prout statuimus. Libertas autem tum operationis, tum carentiæ operationis libertas actus secundi venit dicenda, communiterque de facto dicitur, vt potest consistens in contingentia cuius earum tum attributa, tum verè conueniente, eo ipso, quod provenit à causâ liberâ in actu primo, atque adeò indifferente ad vtramvis. Pariterque appellanda venit, de factoque communiter appellatur, necessitas quidem causæ aut ad operandum, aut ad carentium operatione necessitas actus primi, necessitas verò ipsius operationis, aut carentiæ eius necessitas actus secundi. De quibus duabus libertatibus multa in sequentibus singillatim examinanda sunt; & consequenter multa item de duabus necessitatibus illis oppositis.

QVAESTIO II.

In quo consistat libertas actus primi. Et quid sit liberum arbitrium.

PRO resolutione primæ partis quæstionis supra pono primò, sermonem esse in eâ de libertate actus primi, ratione cuius causa absolute dicitur libera, proximèque indifferens ad opposita. Constat autem ex quæst. præced. causam tunc esse liberam absolute, quando ita operari proximè potest, vt etiam proximè possit non operari. Ex quo fit, vt libertas actus primi, de qua agimus, tunc sit in causâ, quando in eâ duplex potentia proxima inest, alterâ ad operandum, alterâ ad omittendam operationem.

Suppono secundò, eiusmodi potentias proximas causæ liberæ plerunque compleri per aliquam extrinsecam distinctam ab entitate ipsius causæ iuxta ea, quæ de potentia in vniuersum diximus in Pharo Scient. disput. illâ 8. sæpe citatâ. Cerniturque in voluntate nostrâ, quæ per se præcisè non est proximè potens operari, & non operari, donec adsint cogitationes sufficientes, decretum Dei concurrenti cum illâ, ceteraque contrapuncta, conditionesque seu positivæ, seu negativæ, quæ vt illa euadat proximè potens operari, & non operari, sunt requisiti. Ex quo fit, vt libertas actus primi in dictis potentijs consistens, plerunque sit in causâ liberâ denominatio semiextrinsecam iuxta dicta in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 3. alijsque in locis ibi citatis de denominatione vniuersè, deque eius diuisione in intrinsecam aut per identitatem, aut per adhesionem, extrinsecamque, & semiextrinsecam, quæ ad rem videnda. Quomodo autem in causâ liberâ, non solum potentia ad operationem, sed etiam potentia ad carentiam operationis sit positiva, constat ex dictis vniuersim in supra dictâ disput. 8. Pharo quæst. 3. diu. 7.

Suppono tertio, siquæ causa possibilis per suam

suam entitatem præcisè sit proximè potens operari, & non operari, atque aded libera, libertatem eius à parte rei in solâ ipsâ entitate talis causâ consistere. Si quæ verò causa possibilis per aliquam formam sibi inhaerentem reddatur libera, aut in ipsâ formâ, aut certè in aggregato ex entitate causâ, & formâ consistit à parte rei talis causâ libertas. Quibus in casibus denominatio liberæ cuius ex dictis causis erit intrinseca; priori quidem per identitatem; posteriori autem per adhesionem iuxta denominationum doctrinam datam locis citatis.

13 Difficultas igitur superest, an quando denominatio liberæ in causâ, cui convenit, est semiextrinseca, libertas in solâ entitate causâ, an potius in aggregato omnium, quæ ad talem denominationem concurrunt consistat realiter. Primum tenere debent Connotatores, qui in huiusmodi denominationibus formam denominantem cum subiecto denominato identificant, extrinsecè tantùm cætera requirentes ad hoc, ut tale subiectum denominetur per talem formam. Quibus consentire videtur Petr. Hurt. disput. 15. de Animâ sect. 3. dum ait, libertatem voluntatis cum ipsâ voluntate idem esse, cogitationes autem, & cætera extrinsecè tantùm requiri, ut voluntas euadat libera. Secundum autem tenent cæteri Doctores communiter, qui sententiam dictam de connotatis vniuersi consensu rejiciunt. Cum quibus impresentiarum sentit Quiedo controuer. 12. de Animâ punct. 4. docens, in conceptu reali libertatis non solam entitatem voluntatis, sed cætera omnia requisita, ut voluntas euadat libera, intrinsecè claudi. Quid autem importet libertas actus primi sumpta formaliter tum in abstracto, tum in concreto, sub eam communem quæstionem de huiusmodi denominationibus cadit, quam tractauimus in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 3.

Propositio 1.

14 Quæcunque ad libertatem actus primi, siue ad denominationem, qua causa denominatur libera, ita sunt requisita, ut, deficiente præcisè quouis eorum, libertas ipsa siue denominatio deficeret, in conceptu reali talis libertatis, talisve denominationis clauduntur intrinsecè tantquam eius constitutiuâ, quantumuis ea entitati talis causæ extrinseca, & accessoria sint.

Hæc propositio sub vniuersaliore, in qua continetur, est demonstrata à nobis in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 5. proposit. 19. Recognoscatur demonstratio facta ibi, & huc applicetur, ne actum agamus. Vbi etiam apparebit legenti, quomodo per ipsam demonstrationem sententia illa commemorata de connotatis vniuersè, & demonstratiuè manet reiecta.

Propositio 2.

15 Libertas actus primi sumpta formaliter, prout à nobis concipitur, tum in abstracto, tum in concreto non potest non im-

portare secum aliquod ens rationis, non fictum, sed supposititium.

Hæc etiam propositio sub vniuersaliore manet probata in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 3. supra citata. Quæ ad rem videnda.

16 Ex dictis inferendum est, in quonam necessitas actus primi consistat. Cum enim causa tunc sit in actu primo ad actum secundum necessitata, quando ita in hunc prodire potest, ut nequeat in ipsum non prodire, sit sanè, necessitatem actus primi duo dicere, potentiam scilicet proximam ad actum secundum, & defectum potentie proximæ ad eius contradictorium. Ex quo rursum fit, ut necessitas actus primi plerumque sit denominatio semiextrinseca includens in suo conceptu reali omnia fundamenta, ex quibus desumitur; in suo autem conceptu formali aliquod ens rationis, non fictum, sed supposititium, iuxta dicta de libertate opposita proposit. 1. & 2. Erit tamen necessitas actus primi denominatio intrinseca aut per identitatem, aut per adhesionem, si quando causa aut per solam suam entitatem, aut per solam formam sibi inhaerentem fuerit ad actum secundum necessitata, iuxta dicta de libertate actus primi suppositione tertiâ.

17 Venio iam ad secundam quæstionis partem. Et dico breuiter, has voces *liberum arbitrium* duobus imprimis modis solere vsurpari. Primo pro nudâ entitate voluntatis radicaliter indifferentis, siue remotissimè liberæ aptæ ad operandum liberè, si accedant alia requisita; iuxta quam acceptionem solemus dicere, hominem liberum arbitrium habere, etiam, dum caret usu rationis, videlicet in infantiâ, in amentia, in ebrietate, in somno. Secundo pro voluntate iam absolutè liberâ, siue instructâ omnibus requisitis ad liberè operandum. Quo pacto, dum homo caret usu rationis, quandoque libero arbitrio carere dicitur; quia caret libertate actus primi. Et quoniam voluntas siue increata, siue creata sine ductu rationis seu intellectus non operatur, ideò nomine liberi arbitrij ratio etiam aliquo modo videtur connotari in quauis acceptione ex dictis. Videantur latius differentes de acceptionibus liberi arbitrij, deque constitutiuis eius Belarm. tom. 4. lib. 3. de Grat. & liber. arbitr. Soarez disput. 19. Metaph. sect. 5. & Proleg. 1. de Grat. cap. 1. Quiedo controuer. 12. de Animâ punct. 4. & alij.

QVAESTIO III.

*Quotuplex sit libertas actus primi.
Quotuplex videm necessitas.*

18 Quauis libertas actus primi, eiusdemque opposita necessitas in hac quæstione potissimum diuidenda sit. Obiter tamen etiam videbimus, num libertas, & necessitas actus secundum, quæ ab actu primo deriuatur, suas quoque habeat species, in quas diuidi possit.